

РЕШЕНИЕ

№ 5581

гр. София, 28.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 67 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: АЛЕКСАНДЪР В. АНГЕЛОВ

при участието на секретаря СИМОНА СВ. ЦВЕТКОВА
като разглежда докладваното от АЛЕКСАНДЪР В. АНГЕЛОВ Гражданско дело № 20231110122249 по описа за 2023 година

Предявен е осъдителен иск с правно основание чл. 429, ал. 1, т. 2 КЗ, вр. чл. 432, ал. 1 КЗ за заплащане на сумата 2 287,03 лева, представляваща застрахователно обезщетение по З. „Г.” за неизпълнение на гарантирани задължения с договор за възлагане на обществена поръчка № .. от 17.12.2021 г.

С исковата молба се твърди, че във връзка с договор за възлагане на обществена поръчка № .., между ответника и „Е.” ЕООД, е сключен застрахователен договор в полза на ищеца, по клауза „Г.“, обективизиран в застрахователна полица № .., със срок на действие от 15.12.2021 г. до 11.02.2023 г. Застрахователният договор обезпечава изпълнението по договор за доставка на активна нетна електрическа енергия сключен между ищеца и „Е.” ЕООД. Обект на застрахователното покритие е г. на договор за застрахователна сума от 9 950,00 лева, като изрично е посочено, че застрахователното покритие е за договор по обществена поръчка с предмет: „Избор на доставчик на нетна активна електрическа енергия на ниско напрежение и избор на координатор по балансираща група за нуждите на И.. Изпълнителят по договора не е престириал това, за което се е задължил, като от разменената кореспонденция е манифестиран отказ за изпълнение на поетите задължения. Твърди се, че е отправена покана за реално изпълнение

към изпълнителя в определен срок, като при неизпълнение договорът ще се счита за развален. „Е.” ЕООД е отправило предложение за прекратяване на договора по взаимно съгласие, позовавайки се на непреодолима сила като невъзможност за изпълнение, които твърдения ищецът намира за неоснователни. Поради неизпълнението от страна на „Е.” ЕООД, снабдяването на обекти на И. с електрическа енергия се осъществявало от доставчик от последна инстанция, съгласно методиката на К., като платените цени по последните фактури (м. януари, февруари и март) са по-високи в сравнение с тези, които ищецът би платил на „Е.” ЕООД при изпълнение, съответно ищецът е претърпял вреда в общ размер на 2 287,03 лева (сумата, която е платил в повече на доставчика от последна инстанция). Ищецът отправил искане за изплащане на застрахователно обезщетение до ответника, в отговор на което „З. „Д.“ АД с уведомление от 08.06.2022 г. постановило отказ за плащане на щета.

Ответникът е депозирал отговор в законоустановения срок, като оспорва претенцията по основание и размер. Не оспорва сключването на застрахователен договор. Излага доводи, че неизпълнението се дължи на непреодолима сила. Сочи, че „Е.” ЕООД е изпълнило задълженията си по договора, като мотивирано е отказало изплащане на обезщетение, поради което съгласно Общите условия на З. „Г.“, застрахователят не дължи обезщетение в случаите на непреодолима сила. Претендира разноски.

Третото лице помагач „Е.” ЕООД оспорва предявения иск.

Съдът, като взе предвид доводите на страните и въз основа на събраните по делото доказателства приема следното от фактическа и правна страна:

По иска с правно основание чл. 429, ал. 1, т. 2 КЗ, вр. чл. 432, ал. 1 КЗ в тежест на ищеца е да докаже е да докаже настъпването на събитие, представляващо покрит риск по договор за З., сключен в негова полза, както и размера на застрахователното обезщетение.

В тежест на ответника, при доказване на горните факти, е да докаже, че е погасил задължението си за плащане на застрахователно обезщетение.

Съгласно чл. 429, ал. 1, т. 2 КЗ, с договора за З. „Г.“ застрахователят може да се задължи да покрие в границите на определена в застрахователния договор застрахователна сума отговорността на застрахования за

неизпълнение на негово договорно задължение. З. „Г.“ е предвидена като възможност и в чл. 111 З., съгласно която възложителят може да изиска от определения изпълнител да предостави гаранция, която да обезпечи изпълнението на договора за обществена поръчка и/или на авансово предоставените средства по договора. С тази З. се застрахова рискът от финансови загуби и/или допълнителни разходи във връзка с неизпълнението по сключен договор, посочен в застрахователната полица. Със сключването на З. „Г.“ се гарантира изпълнението на договорните задължения на отговорното лице по договора, като гаранцията за изпълнение служи и като неустойка при пълно или некачествено изпълнение, в зависимост от договореното между страните.

Доколкото договорът за З. има гаранционен характер, същият се сключва в полза на трето ползващо се лице – възложител по договора за обществена поръчка, което в случай на настъпване на застрахователно събитие има право да получи застрахователното обезщетение – [чл. 398 КЗ](#). В случая ищецът има качеството трето, ползващо се от застрахователното покритие лице, поради което съгласно разпоредбата на чл. 432, ал. 1, вр. чл. 380 КЗ е легитимиран да претендира застрахователно обезщетение. С оглед на изложеното следва, че основателността на предявения иск предполага установяването на настъпило застрахователно събитие, довело като пряка и непосредствена последица до пасив в имуществото на ищеца, в качеството му на лице, ползващо се от застрахователното покритие.

При така очертаните правни характеристики на З. "Г.", за да се ангажира отговорността на застрахователя, следва да бъде установено наличието на следните предпоставки: 1/ наличие на валидно сключен застрахователен договор, който да обезпечава изпълнението на сключен по реда на З. договор чрез покритие отговорността на изпълнителя; 2/ наличие на осъществен по време на действие на З.та предвиден и покрит застрахователен риск – неизпълнение на договорно задължение; 3/ настъпване на имуществени щети за застрахования по застрахователния договор в резултат на настъпилото застрахователно събитие; 4/ застрахованият да е изправна страна по застрахователния договор, в т.ч. да е изпълнено задължението за уведомяване на застрахователя в съответствие със законовите изисквания и ОУ на договора за З..

В случая е безспорно установено наличието на първата предпоставка. Страните не спорят, а и се установява от представените по делото писмени доказателства, че на 14.12.2021 г. между ответника, в качеството му на застраховател, и третото лице – помагач “Е.” ЕООД, в качеството му на застраховаш, е сключен валиден договор за З. “Г.”, обективиран в застрахователна полица № ., с период на действие от 00:00 часа на 15.12.2021 г. до 24:00 часа на 11.02.2023 г. /424 дни/. Безспорно е и обстоятелството, че със З.та се гарантира обезпечаване изпълнението на договор по възлагане на обществена поръчка № ../17.12.2021 г. с предмет „Избор на доставчик на нетна активна електрическа енергия на ниско напрежение и избор на координатор по балансираща група за нуждите на И.. По силата на застрахователния договор ответникът е поел задължение да покрива рисковете от виновно неизпълнение на договорни отношения между застрахования и бенефициента или от съответната законова уредба, от която възниква задължение за плащане на гарантираните суми в полза на бенефициента /Раздел “Общи положения”, т. 13 от Общите условия на ответното дружество/, като съгласно т. 18 от ОУ обхватът на застрахователното покритие зависи от характера на задължението по гаранция на застрахования. Застрахователната сума е в размер на 9 950,00 лева.

Не е спорно между страните, че на 19.05.2022 г. ищецът е отправил претенция за изплащане на застрахователно обезщетение, която ответникът не е уважил.

Спорен по делото е въпросът относно наличието на втората предпоставка, а именно - осъществен по време на действие на З.та предвиден и покрит застрахователен риск, изразяващ се във виновно неизпълнение на задължение по договор по възлагане на обществена поръчка № ../17.12.2021 г. от страна на изпълнителя “Е.” ЕООД.

Настоящият съдебен състав намира, че от събраните по делото писмени доказателства може да се направи обоснован извод, че изпълнителят не е изпълнил задълженията си по договора, като в случая е налице хипотезата на пълно неизпълнение.

Обхватът на застрахователното покритие произтича от очертания в застрахователния договор риск - обезпечение изпълнението на задълженията

на "Е." ЕООД по договор по възлагане на обществена поръчка № ../17.12.2021 г. По силата на договора изпълнителят се е задължил да доставя нетна електрическа енергия за ниско напрежение по цена и при условия, определени в договора, и да извършва дейност като координатор на балансираща група, съгласно техническата спецификация и изисквания на възложителя (Приложение № 1) и техническото и ценово предложение на изпълнителя (Приложение № 2 и № 3 от договора). Съгласно чл. 3 от договора мястото на доставка на електрическа енергия са обектите на възложителя, посочени в техническата спецификация (Приложение № 1 от договора). В чл. 4 страните са уговорили, че договорът се сключва за срок от 12 /дванадесет/ месеца и влиза в сила от датата на потвърждение на първия товаров график за доставка или до достигане на максимално допустимата прогнозна стойност от 199 000,00 лева без ДДС, в зависимост кое от събитията настъпи по-рано. Уговорено е, че цената на 1 MWh нетна активна електрическа енергия се сформира като сбор от среднопретеглена месечна цена за 1 MWh, съгласно Б. "Д." + фиксирана надбавка в размер на 7,17 /седем лева и седемнадесет стотинки/ без ДДС, като възложителят не заплаща допълнително такса за участие в балансираща група и суми за недостиг или излишък в балансиращата група, а в случаите на небаланси на електрическа енергия, същите са за сметка на изпълнителя. Съгласно чл. 5, ал. 2 от договора, определената от възложителя прогнозна стойност на договора е 199 000,00 лева без ДДС, като тя не задължава възложителя с потребление на електрическа енергия до достигането ѝ, нито го ограничава в потреблението на електрическа енергия само в рамките на посочената стойност. Условията и сроковете за задържане или освобождаване на гаранцията за изпълнение са уредени в чл. 10 от договора, където е посочено, че изпълнителят избира сам формата на обезпечение - парична гаранция, банкова гаранция или 3..

С писма с вх. № 22008677/28.01.2022 г. /предложение за прекратяване на договор № ../17.12.2021 г. по взаимно съгласие/ и вх. № 22016433/25.02.2022 г. изпълнителят уведомява възложителя, че предвид икономическата ситуация в страната и решение на К. от 17.12.2021 г., с което е прието изменение на "П.", е в категорична невъзможност да изпълни поетите с договора задължения, включително да доставя електрическа енергия по цената и при условията, определени в договора, поради което отправя до ищеца-възложител предложение за прекратяване на договора по

взаимно съгласие, считано от 01.02.2022 г. Впоследствие изпълнителят посочва, че са налице основанията за прекратяване на договора, съгласно чл. 118, ал. 1, т. 1 З., която разпоредба предвижда, че възложителят прекратява договора за обществена поръчка или рамковото споразумение в предвидените в закон, в договора или в споразумение случаи, или когато е необходимо съществено изменение на поръчката, което не позволява договорът или рамковото споразумение да бъдат изменени на основание чл. 116, ал. 1, съгласно която разпоредба договорите за обществени поръчки и рамковите споразумения могат да бъдат изменяни когато промените са предвидени в документацията за обществената поръчка и в договора чрез ясни, точни и недвусмислени клаузи, включително клаузи за изменение на цената или опции; обхватът и естеството на възможните изменения или опции, както и условията, при които те могат да се използват, не трябва да води до промяна в предмета на поръчката или на рамковото споразумение. В писмата, изпратени от изпълнителя "Е." ЕООД, последният твърди, че неизпълнението се дължи на непреодолима сила.

С писмо с изх. № 22 005 501/02.02.2022 г. ищецът-възложител отговаря, че не става ясно в какво точно се изразява непреодолимата сила, а в писмо с изх. № 22011758/04.03.2022 г. посочва, че не приема доводите на изпълнителя за наличие на непреодолима сила, която пречатства изпълнението на неговите задължения, като счита, че не са налице основания за прекратяване на договора и отправя призив към изпълнителя за предприемане на съответните действия по изпълнение на поетите с договора задължения.

С писмо с изх. № 22016530/24.03.2022 г. ищецът-възложител уведомява изпълнителя , че във връзка с неизпълнението на поетите от него задължения по договор № ../17.12.2021 г., ищецът е принуден да консумира електрическа енергия, доставена от доставчик от последна инстанция, като в този случай ценообразуването на реално потребената енергия се извършва съобразно методика, приета от К., а не в съответствие със среднопретеглената месечна цена за 1 MWh, съгласно Б. "Д.", както е уговорено в договора. Направено е уточнение, че този начин за възложителя възникват задължения за заплащане на по-висока цена за електрическа енергия, като в писмото е посочено, че в интерес на И. "Г." е да получава електрическа енергия от избран доставчик, а не от доставчик от последна инстанция. С писмото от 24.03.2022 г. ищецът предоставя на изпълнителя срок от 15 /петнадесет/ дни,

считано от датата на получаване, в който да започне изпълнение по договора, като изрично посочва, че в случай на предприемане на действия от страна на изпълнителя, последният следва да представи в И. "Г." съответните документи, които ги удостоверяват. С писмото ищецът-възложител уведомява изпълнителя, че ако не започне изпълнение или не представи удостоверяващите документи, то след изтичане на петнадесетдневния срок ще счита договора за развален. С писмо с вх. № 22031644/11.04.2022 г. изпълнителят отговаря, че е предприел нужните действия за изпълнение на договора, като е поискал от възложителя предоставяне на актуална информация за уникални идентификационни кодове за местата за доставка на електрическа енергия и населено място, тъй като кодовете, предоставени в Ц., са от дата 14.12.2021 г. С писмо изх. № 22023556/13.04.2022 г. ищецът-възложител изразява становище за мнима активност от страна на изпълнителя, като уведомява последния, че сключеният между тях договор № ../17.12.2021 г. е развален поради неизпълнение от страна на изпълнителя.

Чл. 13, ал. 1, т. 3 от договора предвижда, че договорът се прекратява при виновно неизпълнение на задълженията на една от страните по него с 15-дневно писмено предизвестие от изправната до неизправната страна. В случая е налице пълно неизпълнение от страна на изпълнителя, което е довело до прекратяване на възникналото по 3. правоотношение с едностранно волеизявление на ищеца-възложител, съдържащо се в горесцитираното писмо с изх. № 22023556/13.04.2022 г.

Следва да се посочи, че съобразно формулираните специални клаузи /договорености/ в представената застрахователна полица, съдът намира, че страните са договорили безусловна и неотменяема дължимост на застрахователната сума при настъпване на застрахователния риск – „н.". Чл. 10, ал. 3 от договор по възлагане на обществена поръчка № ../17.12.2021 г. предвижда, че възложителят усвоява изцяло гаранцията за изпълнение при едностранно прекратяване на договора от негова страна поради виновно неизпълнение на задълженията на изпълнителя по договора.

Съдът намира за неоснователни доводите на ответника за наличие на непреодолима сила, довела до неизпълнение на задълженията на изпълнителя по договора за доставка на електрическа енергия. В случая не може да се приеме, че за застрахования са настъпили непредвидени обстоятелства по

смисъла на чл. 306 ТЗ, както и, че на основание чл. 14, ал. 1 от договора за доставка на електрическа енергия, това дружество не дължи изплащане на обезщетение за претърпените от възложителя-ищец вреди.

Съгласно чл. 14, ал. 2 от договор за възлагане на обществена поръчка № ../17.12.2021 г., страната, която не може да изпълни задължението си поради непреодолима сила е длъжна в тридневен срок от настъпване на събитието да уведоми другата страна писмено, като посочи в какво се състои непреодолимата сила, както и да предприеме всички разумни усилия и мерки, за да намали до минимум понесените вреди и загуби, като при неизпълнение на това задължение, страната, която се позовава на непреодолима сила, не може да се ползва от последиците от нея и се счита за изпаднала в забава. От приетите по делото писмени доказателства /изпратените от изпълнителя до ищеца-възложител писма/, депозирания от ответника отговора на исковата молба, както и от изразеното в открито съдебно заседание от управителя на дружеството-изпълнител становище, се установява, че като причина за неизпълнение на договорните си задължения изпълнителят твърди наличието на непреодолима сила /решение на К./. В изпратените от изпълнителя до възложителя писма е посочено, че решението на К. е от 17.12.2021 г. /датата на сключване на договора/. В открито съдебно заседание, проведено на 28.02.2024 г., управителят на дружеството-изпълнител твърди, че решението е взето от К. на 24.12.2021 г., след което са анализирали ситуацията и са разбрали, че това ще доведе до абсолютен фалит. Видно от разменената между страните кореспонденция, началото на същата е поставено с изпратено от изпълнителя до възложителя писмо с вх. № 22008677/28.01.2022 г., т.е. едва месец след решението на К. ищецът-възложител е уведомен за настъпилото обстоятелство. С оглед на изложеното съдът намира, че в случая не е спазен тридневният срок за уведомяване, предвиден в чл. 14, ал. 2 от договора, който тече от настъпване на събитието, съответно следва да се приеме, че дори такава да е налице, изпълнителят не може да се ползва от последиците от непреодолимата сила, на която се позовава, и се счита за изпаднал в забава.

Съдът намира, че в случая институтът на непреодолимата сила е неприложим и доколкото изпълнителят не се е намирал в пълна обективна невъзможност за изпълнение на задълженията си, а предвид ситуацията на енергийния пазар, това е станало икономически нецелесъобразно по смисъла

на чл. 307 ТЗ. С оглед особеностите на стопанската непоносимост обаче същата не може да се релевира извънсъдебно, а следва да бъде установена по съдебен ред в исков процес /Решение № 183/21.11.2018 г. по т. д. № 542/2018 г. по описа на ВКС, Т. К., I Т. О./.

Предвид изложеното неоснователно се явява възражението на ответника, че не е настъпило застрахователно събитие, поради което ответното дружество е изпълнило задълженията си по застрахователния договор, като мотивирано е отказало изплащането на застрахователно обезщетение. Не се доказва да е налице правоизключващо възражение, което да освобождава ответника от отговорност за дължимото застрахователно обезщетение, като в случая не е налице нито един от изключените рискове, изчерпателно изброени в раздел V “И.”, т. 19 от Общите условия на ответното дружество.

С оглед изложеното, настоящият съдебен състав приема, че е налице и втората предпоставка за уважаване на предявения иск, а именно – настъпване на застрахователното събитие по време на действие на застрахователния договор, изразяващо се във виновно неизпълнение на задължение по договор за възлагане на обществена поръчка № ../17.12.2021 г. от страна на изпълнителя „Е.” ЕООД, довело до прекратяване на договорното правоотношение.

Следва да се обсъди и въпросът за наличието на третата предпоставка, свързана с настъпването на имуществени вреди в резултат на настъпилото застрахователно събитие. Видно от събраните по делото доказателства и приетото заключение на съдебно-счетоводна експертиза, платената от ищеца И. “Г.” в повече сума, отколкото би било платено по договор по възлагане на обществена поръчка № ../17.12.2021 г. за периода от м.01.2022 г. – м. 03.2022 г., възлиза на 5 215,19 лева с ДДС. От представените преводни нареждания от 14.02.2022 г., 11.03.2022 г. и 31.05.2022 г. /л. 114, 115 и 116/ се установява стойността на доставената от ДПИ и заплатена от ищеца електрическа енергия по фактури № ., № .. и № .. От приетото по делото уведомление за щета по З. “Г.” с вх. № 1993/19.05.2022 г. по безспорен начин се установява, че ищецът е изпълнил и задължението си за уведомяване на ответника, в качеството му на застраховател, за настъпване на застрахователното събитие. Ищецът претендира сума в размер на 2 287,03 лева, която не надхвърля

стойността на застрахователната сума.

В аспекта на изложеното, настоящият съдебен състав намира, че са налице всички предпоставки за уважаване на предявения иск и ангажиране отговорността на застрахователя "З. Д." АД за заплащане на претендираното застрахователно обезщетение, като исковата претенция в размер на 2 287,03 лева се явява основателна и следва да бъде уважена изцяло.

По разноските:

С оглед изхода на спора право на разноски има ищецът, който своевременно е заявил искане за тяхното присъждане, съответно на основание чл. 78, ал. 1 ГПК следва да му бъде присъдена сумата 491,50 лева, представляваща разноски за държавна такса, депозит за вещо лице и юрисконсултско възнаграждение, определено от съда в размер на 100 лева.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА „З. Д.“ АД, ЕИК ., с адрес: гр. С., **ДА ЗАПЛАТИ НА** И. „Г.“, ЕИК ., със седалище и адрес на управление: гр. С., на основание чл. 429, ал. 1, т. 2 КЗ, вр. чл. 432, ал. 1 КЗ, сумата **2 287,03 лева**, представляваща застрахователно обезщетение по З. „Г.“ за неизпълнение на гарантирани задължения по договор за възлагане на обществена поръчка № .. от 17.12.2021 г.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК „З. Д.“ АД, ЕИК ., с адрес: гр. С., **ДА ЗАПЛАТИ НА** И. „Г.“, ЕИК ., със седалище и адрес на управление: гр. С., сумата от **491,50 лева**, представляваща сторени разноски в настоящото производство.

Решението е постановено при участието на трето лице помагач на страната на ответника - "Е." ЕООД, ЕИК ..

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____